

Zemědělská a lesní půda mají pro lidskou společnost nezastupitelnou úlohu. Zemědělská půda je základním zdrojem lidské obživy, a proto byla hlavním určujícím faktorem již pro usazování a rozvoj starověkých civilizací. Ve všech dobách historie lidské společnosti pak bylo vlastnictví půdy symbolem moci a výrazem soběstačnosti. Význam vlastnictví zemědělských a lesních pozemků si uvědomoval i minulý politický režim v Československu, proto svými účelově řízenými zásahy do právní úpravy postupně soustředil ve své moci buď tuto půdu samotnou, nebo aspoň veškerý výkon vlastnických oprávnění k ní.

Po narovnání vztahů pozemkového vlastnictví na našem území po roce 1989 je současná právní úprava postavení vlastníka zemědělských a lesních pozemků důležitá ne pouze jako odraz minulého vývoje s viditelně posíleným právním zakotvením těch aspektů, jež byly potlačeny. V souladu s všeobecně přijímanou koncepcí trvale udržitelného rozvoje a ve veřejném zájmu je rovněž nutné právně vymezit práva a povinnosti vlastníka při užívání jeho zemědělských a lesních pozemků.

Právě úprava vlastnictví zemědělských a lesních pozemků v českém právu je tématem mé práce. Cílem práce je představit komplexně právní postavení vlastníka zemědělské a lesní půdy a současně postihnout výrazné momenty historického vývoje pozemkového vlastnictví v České republice. Zvláštní pozornost věnuji nabývacím titulům, které vzhledem k charakteru pozemku jako předmětu vlastnictví vykazují určitá specifika. V závěrečných částech práce se budu zabývat jednotlivými právy a povinnostmi vlastníka při užívání zemědělského a lesního pozemku a při hospodaření na něm.

Mým osobním motivem pro rozhodnutí zpracovat problematiku právního postavení vlastníka zemědělských pozemků je skutečnost, že sama jsem vlastníkem jak zemědělských, tak i lesních pozemků. Zatímco moji předkové prošli ve 20. století všemi historickými zlomy v postavení pozemkového vlastníka, pro mě osobně je nyní aktuální celá řada právních vztahů, odvíjejících se od vlastnického práva. Pozemky prošly v těsném sledu dvojnásobným dědickým řízením, jehož výsledky se následně upravovaly smluvními převody. Uplatnění došly též instituty předkupního práva a věcného břemene. Zatímco zemědělské pozemky jsou v nájmu, v lesích vyvstaly vlastnické povinnosti ochrany lesa před škodlivými činiteli. Z těchto důvodů je pro mě zvolené téma zajímavé.